

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060205

DOM
2016-12-08
Stockholm

Mål nr
P 5353-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-05-26 i mål nr P 403-16, se bilaga A

KLAGANDE

A-C L

MOTPART

1. Bygglövsnämnden i Falkenbergs kommun

2. R C

SAKEN

Föreläggande att rätta olovligt plank på fastigheten X i Falkenbergs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygglövsnämndens i Falkenbergs kommun beslut den 21 november 2013 § 1325 dnr 2011-S0695.

Dok.Id 1302166

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A-C L har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut och i andra hand att domstolen ska ange vilka riktlinjer hon bör följa för att staketet ska vara lagligt.

Till stöd för sin talan har hon hänvisat till vad som tidigare anförts samt tillagt i huvudsak följande. Hennes tolkning av mark- och miljödomstolens dom är att staketet är något högre än ett vanligt staket och att kommunens definition på ett staket inte är avgörande. Mark- och miljödomstolens dom ger ingen vägledning för hur hon ska förändra sitt staket för att det ska bli ett staket i lagens mening. Hon ifrågasätter om det är förenligt med lag att en kommun kan begära att man ändrar en byggnation till riktlinjer som den upprättat fem år efter att byggnationen färdigställts.

Bygglövsnämnden i Falkenbergs kommun har meddelat att man inte avser att yttra sig i målet.

R C har vidhållit sin anmälan till nämnden och inte haft något ytterligare att anföra.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning

Nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL, trädde i kraft den 2 maj 2011. Av punkten 3 i övergångsbestämmelserna till PBL framgår att för överträdelser som ägt rum före den 2 maj 2011 ska äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas om den leder till lindrigare påföljd.

Nämnden har i sitt beslut tillämpat PBL. Länsstyrelsen har dock konstaterat att äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, borde ha tillämpats på prövningen avseende överträdelsen. Mark- och miljödomstolen har därefter tillämpat 6 kap. 1 § 7 plan- och byggförordningen (2011:338), dvs. PBL.

Fråga uppkommer då om PBL eller ÄPBL ska tillämpas vid bedömningen av överträdelsen.

Av handlingarna i målet framgår att A-C L angett att den aktuella konstruktionen uppfördes under sommaren 2008 vilket inte har motsagts av nämnden. Detta innebär att ÄPBL ska tillämpas vid bedömningen av om en överträdelse har ägt rum. Eftersom det även enligt ÄPBL krävdes bygglov för att uppföra plank (8 kap. 2 § första stycket) leder den felaktiga lagtillämpningen i nämnden och mark- och miljödomstolen inte till någon skillnad i sak för den enskilde. Därmed saknas anledning att upphäva föreläggandet på denna grund (jfr MÖD 2015:29).

Plank

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att den aktuella byggnationen är att anse som ett bygglovspliktigt plank.

Föreläggandets utformning

Enligt praxis ställs det höga krav på precision och tydlighet på ett vitesföreläggande. Föreläggandets adressat ska ha fått sådan information om vilka krav som ställs på denne att adressaten har möjlighet att följa föreläggandet. Givetvis måste denna information i första hand förmedlas genom själva föreläggandet. Föreläggandet ska tydligt ange vad den förelagde ska göra för att undgå vitespåföljden. Visst utrymme finns för att tolka ett vitesföreläggande mot bakgrund av vad som tidigare förekommit vid, i första hand dokumenterade, kontakter mellan den vitesföreläggande myndigheten och den förelagde (RÅ 1990 ref. 39 och Mark- och miljödomstolens dom den 19 december 2013 i mål nr P 4206-13).

Av nämndens beslut om föreläggande framgår att A-C L vid äventyr av vite ska *rätta olovligt plank så att det blir bygglovsbefriat enligt "Plank, staket, murar. Riktlinjer för Falkensbergs kommun" antagna av bygglovsnämnden 2013-06-13*.

Av nämndens beslut framgår inte vad som anges i kommunens riktlinjer. Av vad som framgår av handlingarna i målet har riktlinjerna inte bifogats nämndens beslut. Föreläggandet ger inte något tydligt besked till A-C L om på vilket sätt

planket måste ändras för att föreläggandet ska anses uppfyllt. Mot denna bakgrund är föreläggandet alltför oklart för att uppfylla kravet på tydlighet och precision. Föreläggandet ska därför upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Malin Wik, tekniska rådet Inger Holmqvist samt hovrättsrådet Ulf Wickström, referent.

Föredragande har varit Louise Bengtsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-05-26
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 403-16

KLAGANDE
A-C L

MOTPART
Bygglövsnämnden i Falkenberg kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsens i Hallands län beslut den 23 november 2015 i ärende nr 403-4772-15, se bilaga 1

SAKEN
Föreläggande att rätta olovligt plank på fastigheten X i Falkenberg kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar föreläggandet endast på sätt att vitesbeloppet sätts ned till tiotusen (10 000) kronor.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 328650

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Bygglovsnämnden i Falkenbergs kommun beslutade den 21 november 2013 (§ 1325) att förelägga A-C L vid vite om 50 000 kr att, senast inom en månad från delfåendet av beslutet, rätta olovligt plank på fastigheten X så att det blir bygglovsbefriat enligt riktlinjerna för Falkenbergs kommun om plank, staket och murar (antagna den 13 juni 2013).

A-C L överklagade nämndens beslut, men Länsstyrelsen i Hallands län beslutade den 23 november 2015 att avslå överklagandet. Länsstyrelsen ändrade dock tiden för fullgörande av föreläggandet till en månad efter det att dess beslut vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

A-C L har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att före- läggandet ska upphävas. Hon har som grund för sitt yrkande anfört i huvudsak samma omständigheter som inför länsstyrelsens prövning samt framhållit bland annat följande. Inför uppförandet av staketet, som ersatte ett äldre, efterfrågades hos kommunen vilka regler som gällde för staket, plank och murar. Svaret blev då att det inte fanns några sådana bestämmelser. Aktuellt staket, som uppfördes 2008 och således 5 år innan riktlinjerna antogs, har 3 % större genomsiktighet än vad riktlinjerna föreskriver och är 30 cm lägre än vad som bedömts vara plank enligt åberopad praxis. Genomsiktligheten påverkas inte heller enbart av avståndet mellan de täckande delarna utan även av tjockleken på spjälorna. Plankorna som använts i aktuellt staket är endast 2 cm tjocka jämfört med normal regeltjocklek om 4,5 cm. Vad gäller staketets höjd har den anmälade grannen med traktor tagit bort gräsmattan och ca 20 cm jord utmed staketet.

Bygglovsnämnden i Falkenbergs kommun har vidhållit sitt beslut och framhållit att planket, i de delar som vetter mot gata/väg, är beläget på mark som enligt gällande detaljplan inte får bebyggas.

Mark- och miljödomstolen har den 18 maj 2016 företagit undersökning i målet.

DOMSKÄL*Bygglovspliktig åtgärd eller inte*

Av 6 kap. 1 § punkt 7 plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, framgår att det krävs bygglov för att uppföra ett plank. Något motsvarande krav finns inte för staket och grindar av sedvanlig beskaffenhet (se prop. 1985/86:1 s. 690).

Enligt Falkenbergs kommuns riktlinjer för plank, staket och murar är inhägnader som är högre än 1,1 meter och genomsiktliga till mindre än hälften att betrakta som plank. En enskild kommuns definition av vad som ska anses vara ett bygglovspliktigt plank är emellertid inte avgörande.

Någon definition av vad som ska anses utgöra ett plank finns inte i plan- och bygglagstiftningen och bedömningen i det enskilda fallet får således göras med hjälp av praxis.

Vid bedömningen av om en viss konstruktion ska anses vara bygglovspliktig ska hänsyn tas till konstruktionens höjd, längd, genomsiktlighet och utformning i övrigt. Även omständigheter som ändamål och omgivningspåverkan ska beaktas (jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom 2014-11-19 i mål nr P 3438-14).

Mark- och miljödomstolen har vid undersökning på platsen konstaterat att konstruktionens höjd från marken varierar mellan ca 121 – 135 cm. De stående brädorna är 92 mm breda och 20 mm tjocka. Avståndet mellan brädorna varierar mellan 45-60 mm. Konstruktionen är även försedd med överliggande bräda och tre liggande reglar. Genomsiktligheten har av A-C L uppgivits vara 36 %. Det saknas anledning att ifrågasätta detta. Vad gäller den sammanlagda längden saknas även anledning att ifrågasätta uppgiften om att denna är ca 57 meter. Vegetationen innanför konstruktionen är tät på långa sträckor. Ändamålet med konstruktionen synes främst vara avskärmning mot vägen, men utgör tillsammans med den kraftiga vegetationen även insynsskydd.

Konstruktionen har en höjd som i viss mån får anses överstiga ett sedvanligt staket. För bygglovsplikt krävs dock att konstruktionen bedöms vara ett plank. Mark- och miljödomstolen har vid undersökningen konstaterat att konstruktionen med sin längd och höjd ger ett dominerande intryck, vilket förstärks av den överliggande brädan. Den omständigheten att det finns en viss genomsiktighet i konstruktionen kan i detta fall inte vara avgörande vid bedömningen. Mark- och miljödomstolen finner vid en sammantagen bedömning att konstruktionen ska anses vara ett bygglovspliktigt plank enligt 6 kap. 1 § 7 PBF. A-C Ls överklagande ska därför avslås i denna del.

Vitesbeloppets storlek

A-C L har förelagts att vid vite om 50 000 kr tillse att aktuell konstruktion uppfyller kriterierna för ett bygglovsbefriat staket enligt kommunens riktlinjer. Mot bakgrund av den förelagda åtgärdens begränsade karaktär, finner domstolen att vitesbeloppet är alltför högt. Det ska därför sättas ned på sätt framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)
Överklagande senast den 16 juni 2016.

Peter Ardö

Martin Kvarnbäck

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.